

Allvarlig kritik mot Lantmäteriet för långsam handläggning av ett fastighetsregleringsärende

Beslutet i korthet: I ett ärende om fastighetsreglering återstod den 29 december 2009 för Lantmäteriet att besluta om ersättning. Lantmäteriet började inte handlägga den frågan förrän i mars 2013 och får allvarlig kritik för sin långsamma handläggning.

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO den 25 februari 2013 framförde AA klagomål mot Lantmäteriet för handläggningen av ett fastighetsregleringsärende. Hon uppgav bl.a. följande. Falkenbergs kommun exproprierade 2009 fastigheten Falkenberg H 3:23. Lantmäteriet fick därefter i uppgift att besluta om ersättning till berörda fastighetsägare. Något beslut i ersättningsärendet var ännu inte meddelat.

Utredning

Dagboksblad i Lantmäteriets ärende nummer N05290 begärdes in och granskades. Vidare begärdes muntliga upplysningar in från BB, lantmätare och kontorschef vid Lantmäteriet i Halmstad. Hon uppgav bl.a. följande.

Det aktuella ärendet gäller fastighetsreglering rörande bl.a. fastigheten H 3:23 i Falkenberg. Kommunen sökte, med stöd av plan- och bygglagen, inlösen av mark och beslut fattades av lantmätaren CC i december 2006. Markägarna överklagade beslutet till överinstanserna och det vann laga kraft först i december 2009. Ärendet registrerades den 29 december 2009 i fastighetsregistret och underrättelse om registreringen skickades i samband härmed ut till berörda parter. Vad som återstår i ärendet för Lantmäteriets del är att besluta om ersättning för den till kommunen överförda marken.

Hon övertog ansvaret för ärendet i början av år 2010. Några egentliga handläggningsåtgärder har dock inte vidtagits sedan registreringen år 2009. I mars 2013 återupptogs emellertid handläggningen och vad som kommer ske härnäst är att berörda parter kallas till ett sammanträde. Orsaken till uppehållet i handläggningen är tids- och resursbrist. Arbetssituationen på myndigheten har de senaste fem, sex åren varit mycket ansträngd med bl.a. hög personalomsättning. Det är beklagligt att ett beslut i ersättningsfrågan ännu inte meddelats.

Ärendet remitterades därefter till Lantmäteriet, som uppmanades att redogöra för och yttra sig över handläggningen av ärendet och redovisa sin bedömning av det som kommit fram.

I ett remissvar den 4 juni 2013 yttrade Lantmäteriet, genom generaldirektören DD, följande.

Inledning

Lantmäteriet hanterar i sin förrättningsverksamhet bl.a. fastighetsregleringar enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) (FBL). Syftet med en fastighetsreglering är att en hel eller en del av en fastighet överförs till annan fastighet.

Den nu aktuella förrättningen gäller överföring av mark bl.a. från dödsboets fastighet H 3:23 i Falkenbergs kommun till en kommunal fastighet, H 4:1, som i detaljplanen avsatts som allmän platsmark. Ett preliminärbeslut om marköverföring fattades den 6 december 2006. Något förskott på ersättningen för marken beslutades inte vid det tillfället eftersom ingen framställde yrkande om det. Efter överklaganden vann beslutet slutligen laga kraft och registrerades i fastighetsregistret den 29 december 2009. I samband därmed skickades underrättelse om registreringen ut till berörda parter. Det som därefter kvarstod att utföra i förrättningen var beslut om ersättning för överförd mark samt avslutande av förrättningen.

Lantmäteriets hantering av den aktuella förrättningen efter fastighetsregleringsbeslutet

Efter att beslutet om fastighetsreglering vunnit laga kraft i december 2009 skulle fastighetsbildningen återupptas och beslut fattas om ersättningen för överförd mark. För att komma fram till ett ersättningsbeslut krävs ett antal sakägarekontakter, ett eller flera sammanträden, hantering av formella frågor, dokumentation samt avslutning.

Inför fortsättningen av ärendet, i början av år 2010, bytte man handläggare och chefen för kontoret tog över den fortsatta handläggningen. Vid sidan av chefsuppgifterna skulle hon hantera detta ärende samt andra ärenden. På grund av arbetsanhopning av ”tunga ärenden” blev emellertid ärendet liggande utan andra åtgärder än att chefen försökte hitta någon annan handläggare till ärendet för snabbare handläggning. Försök att få hjälp med ärendet, både inom och utanför chefsområdet, gjordes. Dessa försök lyckades inte och handläggning kom att dra ut på tiden. Idag handläggs ärendet aktivt och ett sammanträde är utsatt till den 13 juni 2013.

Regelverket

Förvaltningslagen (1986:223) (FL) gäller generellt för ärendehantering av förrättningar. Den paragraf i FL som främst är tillämplig i aktuellt ärende är 7 §. Enligt 7 § ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Lantmäteriets bedömning

Ärendet har tagit allt för lång tid. De återstående momenten i den aktuella förrättningen innehåller flera moment som är komplicerade. Det erfordras en mycket erfaren handläggare för att ta hand om de komplicerade frågor av teknisk, juridisk och ekonomisk art som ärendet innehåller. Halmstadskontoret och övriga kontor inom Lantmäteriet hade vid den tiden brist på erfarna förrättningslantmätare vilket fick till följd att chefen, som även hade den höga kompetens i de frågor som ingick i ärendet, tog hand om det. Detta innebar samtidigt att för mycket arbete kom att ligga på hennes ansvar och det saknades möjlighet, trots försök därtill, för någon annan att ta över ärendet.

Lantmäteriet har, som JO tidigare informerats om, under en tid varit föremål för en omfattande generationsväxling vilket inneburit att de erfarna förrättningslantmätarna som fortfarande finns kvar i organisationen haft en mycket hög arbetsbelastning och att det vid nyrekrytering enbart funnits nyexaminerade att fylla på med. Erfarna förrättningslantmätare har inte kunnat nyrekryteras då de också är attraktiva för

många andra arbetsgivare i samhället. Vid den höga arbetsbelastning samt omsättning av personalen som var under den aktuella perioden hände det därför att ärenden blev liggande för länge utan åtgärd.

Lantmäteriet prioriterar att minska handläggningstiderna och successivt har de blivit bättre. Att ett ärende i någon period ligger utan åtgärd utan synbar orsak ska inte få förekomma. Lantmäteriet arbetar konkret för att motverka uppkomsten av långdragna ärenden genom att förbättra arbetet med ärendestyrning, att nyrekrytera, att kompetensförstärka personal samt arbeta med arbetsledning närmare den enskilda medarbetaren. Ett resultat av detta arbete ska vara att ett ärende inte kan bli liggande på sätt som skett i det nu aktuella fallet.

Det pågår sedan flera år en omfattande internutbildning inom Lantmäteriet av nyanställda förrättningslantmätare, Lantmäteriakademin, för att täcka behoven i den pågående generationsväxlingen. Ökat samarbete mellan kontoren, vilket underlättats sedan Lantmäteriet blivit en myndighet, sker också för att förbättra handläggningstiderna. En från den 1 april i år genomförd förändring är att en ny organisation inom fastighetsbildningsverksamheten införts i Lantmäteriet. Denna har en klar inriktning mot att skapa enhetlighet, underlätta flyttning av ärenden och en aktiv produktionsstyrning. Ytterligare åtgärder kan dock behöva genomföras efter uppföljning av de redan beslutade åtgärderna.

Sammanfattning

Lantmäteriet anser att alla de förbättringar av rutiner vid Lantmäteriets fastighetsbildningsverksamhet som vidtagits kan hjälpa till så att ett ärende inte blir liggande för länge utan åtgärd. Särskilt kan nämnas de ärendegenomgångar med möjlighet till flyttning av ärenden över landet som nu görs vid lantmäterikontoren. Lantmäteriet ser också att personalsituationen i stort sett blivit bättre, vilket i kombination med en något minskande ärendeinströmning, leder till att även svåra ärenden kan hanteras på ett bättre och snabbare sätt.

AA gavs tillfälle att yttra sig över remissvaret.

JO tog del av ett dagboksblad av vilket det framgick att Lantmäteriet meddelade beslut i ärendet den 11 september 2013.

Bedömning

Av 7 § förvaltningslagen (1986:223) följer att ett ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. När ett ärende har inletts hos en myndighet är det myndigheten som svarar för att driva ärendet framåt till ett avgörande.

I december 2009 återstod för Lantmäteriet att besluta om ersättning för överförd mark. Lantmäteriet började inte handlägga den frågan förrän i mars 2013. Denna passivitet är inte förenlig med skyndsamhetskravet i 7 § förvaltningslagen.

I remissvaret har Lantmäteriet framfört att myndigheten haft en hög arbetsbelastning och en omfattande omsättning av personal under perioden, och att det påverkat handläggningstiderna i stort vid myndigheten. Det uppges vidare att åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med situationen.

Den 20 april 2009 kritiserade dåvarande JO Axberger Lantmäteriet (dåvarande Lantmäterimyndigheten i Hallands län) för långsam handläggning av ett ärende som gällde ersättningsfrågor i ett fastighetsregleringsärende. Lantmäteriet

framförde redan då att arbetssituationen under ett antal år hade varit ansträngd på grund av bl.a. resursbrist och att rekrytering skedde av nytexaminerade lantmätare som skulle läras upp (se JO:s dnr 5804-2008).

Jag är oroad över att den resursbrist som Lantmäteriet åberopade redan 2009 ännu inte är avhjälpt och att den rekrytering som då pågick ännu inte har lett till att det finns tillräckligt många erfarna handläggare. Lantmäteriet förtjänar allvarlig kritik för den mycket långsamma handläggningen av AA:s ärende.

Ärendet avslutas.